

نگاهی به اطلاعات ارزشمند و به روز کتاب مرجع
«حقوق متقابل اعضای خانواده»

شناخت حقوق متقابل اعضای خانواده

افسانه طباطبایی

زن و مرد و ویژگی‌های جسمانی روانی آن‌ها و نیز عوامل زمینه‌ای زندگی مشترک امکان‌پذیر نخواهد بود، در فصل اول به این مسائل پرداخته شده است. آنچه بر استحکام اطلاعات در این بخش و نیز سراسر کتاب می‌افزاید، حمایت نظرات صاحب‌نظران و اندیشمندان از این اطلاعات است که به اشکال مختلف در متن گنجانده شده‌اند.

پیشینه تاریخی خانواده و فرایند تحولات آن از ادوار باستان تا پسامدرنیته و از زن‌سالاری تا مردسالاری و سپس شایسته‌سالاری از مواردی است که در فصل دوم مورد توجه قرار می‌گیرند.

فصل سوم به ریشه‌یابی حقوق خانواده از آغاز تمدن بشر اختصاص دارد. آنچه در این فصل درخور ملاحظه می‌نماید، اطلاعاتی است که درباره تعریف لغوی و اصطلاحی حقوق، منابع حقوق خانواده، انواع حقوق خانواده و حقوق خانواده از نظر ادیان و آیین‌ها در اختیار خواننده قرار می‌گیرد. حقوق خانواده در ایران باستان و نیز از دیدگاه ارسطو، رواقیون، سبیرون، افلاطون و ...، حقوق خانواده در دین اسلام، با تکیه بر آیات و احادیث و روایات و نیز در اعلامیه حقوق بشر و سایر معاهدات بین‌المللی پس از رنسانس تا دوران پسامدرنیته، از دیگر مباحثی هستند که در فصل سوم آمده‌اند.

در فصل چهارم، شاخص‌های سلامت خانواده در عصر پسامدرنیته بررسی شده است. در این فصل درباره تأسیس سازمان بهداشت جهانی و عضویت ایران در آن سخن گفته شده و بر بالارفتن معدل عمر انسان‌ها، که حاصل فعالیت این سازمان و دولت‌های عضو آن است، تأکید شده است.

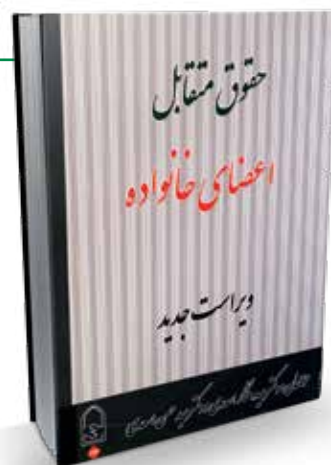
فصل پنجم به ازدواج و رویکردهای تاریخی، عاطفی، شرعی و حقوقی آن و نیز اقسام ازدواج و

کتاب «حقوق متقابل اعضای خانواده» نوشته دکتر سیدحسن اسعدی و نگار اسعدی به همت انتشارات انجمن اولیا و مربیان در سال ۱۳۹۵ چاپ و منتشر شده است.

دکتر سیدحسن اسعدی در پیشگفتار کتاب با تأکید بر فراوانی آثار مکتوب و غیرمکتوب درباره خانواده، به ضرورت استمرار فعالیت فرهنگی در رابطه با نهاد خانواده اشاره می‌کند. در زمینه جامعیت نداشتن آثار مکتوب در دسترس درباره خانواده توضیحاتی می‌دهد. سپس درباره اهداف پژوهشی که کتاب موجود حاصل آن است، سخن می‌گوید و هدف عمده آن را چنین برمی‌شمرد: بازگویی و بازنمایی تکالیف و حقوق متقابل اعضای خانواده در قبال یکدیگر و جامعه مدنی، براساس معیارهای جامعه‌شناسی بومی، قوانین ملی موضوعه عرفی و لازم‌الاجرای روز و احکام مذهب تشیع اثنا عشری اسلامی، با توجه به شاخص‌های فرهنگی عصر پسامدرنیته جهانی، به منظور پیشگیری از گسترش بیشتر فروپاشی نهادهای خانواده در جامعه ایرانی که در عصر فراتجدد این نهاد مقدس رو به افول و فروپاشی است.

از جمله اهداف جزئی آن را نیز ارائه راهبردهای کاربردی قانونی، مذهبی و عاطفی و اخلاقی مبتنی بر ارزش‌های اجتماعی امروز درباره مسائل خانوادگی می‌داند و در ده فصل و فراتحلیل‌های مطرح شده، آن‌ها را نقد می‌کند.

در بخش‌های نخست کتاب، بسترسازی مفهومی صورت گرفته و اطلاعات زمینه‌ای مناسبی برای بنا گذاشتن مفاهیم مرتبط بعدی در اختیار خواننده نهاده شده است. به بیان دیگر، از آنجا که شناخت مفهوم و کارکرد خانواده بدون درک صحیح از زندگی

حقوق متقابل
اعضای خانواده

مؤلف: دکتر سیدحسن اسعدی
و دکتر نگار اسعدی

ناشر: انتشارات انجمن اولیا و مربیان
چاپ اول: ۱۳۹۵

تعدد زوجات اختصاص دارد. در این فصل تاریخچه‌ای مختصر از ازدواج، رویکردهای متفاوت به آن، از جمله رویکرد شرعی، با تکیه بر روایات و احادیث متقن و آیاتی از قرآن مجید مطرح شده است. علاوه بر این، درباره ازدواج دائم و مدت دار و احکام تعدد زوجات و ظرایف هر یک سخن به میان می‌آید و این موارد از منظر اسلام و نظام حقوقی آن بررسی می‌شود؛ از جمله، به ماده ۱۶ قانون حمایت خانواده درباره شروط اجازه ازدواج مجدد اشاره می‌شود.

در فصل ششم، تکالیف و حقوق مشترک زن و شوهر با رویکردهای عاطفی و شرعی و حقوقی بررسی شده است که بسترساز آن، توجه به کفو بودن همسران، شناسایی همسر قبل از خواستگاری، سلامت جسمی و روانی زوجین و بلوغ جنسی و عقلی زوجین برای ازدواج است.

فصل هفتم کتاب با عنوان «جایگاه و حقوق زن در خانواده و جامعه مدنی ایران» به حقوق عرفی زن در ارتباط با ازدواج، و حقوق شرعی و قانونی زن در خانواده و جامعه مدنی می‌پردازد و درباره مواردی چون جهیزیه، مهریه و پیشینه و فلسفه برقراری آن، میزان مهریه و قوانین مدنی آن، نفقه و معنا و مفهوم آن از دیدگاه فقه‌های شیعه و نیز تعریف حقوقی نفقه در قوانین ایران و کشورهای دیگر، موارد پرداخت نفقه زن و شرایط و وجوب آن و نیز ضمانت اجرای کیفری نفقه و نفقه در طلاق سخن می‌گوید.

در فصل هشتم با عنوان «حقوق شوهر بر زن» درباره حق شوهر در مورد تمکین زن، حق شوهر در تعیین مسکن، حق فسخ نکاح برای شوهر، حقوق شرعی، اخلاقی، عاطفی و عرفی شوهر بر زن، همراه با تطبیق حقوقی و نظریه‌های اداره کلی

حقوق قوه قضاییه، مواد قانونی و آیات و روایات سخن به میان آمده و در پایان درباره عدّه وفات و احکام آن توضیحاتی داده شده است.

فصل نهم کتاب به حقوق فرزندان بر والدین و حقوق والدین بر فرزندان اختصاص دارد. در این فصل، نخست اطلاعاتی درباره جمعیت کشورها و رشد آن‌ها و نیز برنامه تنظیم خانواده در این کشورها و از جمله ایران مطرح شده است. سپس موضوع تولید فرزند و بقای نسل انسان بررسی شده و آنگاه مهم‌ترین زیرساخت‌ها و حقوق فرزند از آغاز ازدواج والدین تا هنگام تولد در اسلام و حقوق ایران مطرح شده است.

در فصل دهم کتاب که به موضوع طلاق و اقسام آن اختصاص دارد، تعریف لغوی طلاق، وضعیت حقوقی آن در کشورهای مختلف، طلاق در ایران باستان و ادیان گوناگون و طلاق در حقوق ایران بررسی و مواد قانونی و احکام شرعی مرتبط با آن مطرح شده است. انواع طلاق، انواع دادخواست برای طلاق در قوانین ایران، حضانت فرزندان و وکالت و تفویض حق طلاق به زن از موارد دیگری هستند که در این فصل درباره آن‌ها سخن گفته شده است.

پس از فصل دهم کتاب، نمایه یکم شامل متن کامل طرح جامع جمعیت و تعالی خانواده و نمایه دوم دربردارنده مکاتبات مربوط به پژوهش منتهی به تحریر کتاب، آمده است. کتاب «حقوق متقابل اعضای خانواده» به‌عنوان یک کتاب مرجع حاوی اطلاعاتی ارزشمند و به‌روز است و پژوهشگران، دانشجویان و علاقه‌مندان به حوزه‌هایی چون فقه و حقوق و نیز خوانندگان معمولی که در جست‌وجوی کسب اطلاعات در موارد مرتبطاند، با مراجعه به آن، به پاسخ سؤالات خود دست خواهند یافت.

**دکتر سیدحسین
اسعدی در پیشگفتار
کتاب با تأکید بر
فراوانی آثار مکتوب
و غیرمکتوب درباره
خانواده، به‌ضرورت
استمرار فعالیت
فرهنگی در رابطه با
نهاد خانواده اشاره
می‌کند**